

Medgyes és vidéke

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagypiac-tér 28
Reissenberger-nyomda.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak: Egy évre 12 K, félévre 6 K,
negyedévre 3 K. Egyes szám ára 30 fillér.

Igen tisztelt előfizetőink!

Mai számunkhoz a magyar postatakarékpénztár befizetési lapját csatoltuk azon sürgős kéréssel, hogy az 1918. évre szóló előfizetési hátralékokat a befizetési lapok útján a kiadónak beküldeni sziveskedjenek. Hogy t. előfizetőinknek a dolgot megkönnyítsük, minden egyes befizetőlapot úgy állítottuk ki, ahogy a megfelelő hátralékok igényelték és arra kérjük, hogy ne tessenek az aláírást elfelejteni.

Biztosan számíthatunk előfizetőink belátásával.

A szerkesztőség.

Válasz a kiadóhoz.

Mint a „Medgyes és vidéke“ csöndes, szerény munkatársai, kik bizonyos meglepéssel vették kezükbe vasárnaponként e kisked lap példányait s el nem titkolható mohósággal, némi kis hiúsággal legeltették szemüket szellemi működésüknek időközönként megnyilatkozó termékein, lesújtó megdöbbenéssel kellett egy napon tudomásul venniök, hogy a kultura terjesztését nemcsak a szellemi munkások önzetlen erkölcsi támogatása, lelkesedésűzte munkálkodása, hanem az anyagi támogatásnak kérdése is irányítja.

Feledtük, hogy a lap homlokán

nemcsak a szerkesztőség, hanem egy „kiadóhivatal“ című intézmény is szerepel; gondoltuk, ha valakinek vannak e lap előállítására és megjelenésére körülbökös teendői és gondjai, azok csak egyedül a szerkesztőséget terhelik; hogy a kiadó tevékenysége abban merül ki, hogy a szerkesztő által összekalapált lapot egyszerűen lenyomatja, postán, küldönc útján eljuttatja azokhoz a „T. c.“ olvasó sivar lelkekhez, kik legmélyebb érzelmeinktől s leglelkesebb meggyőződésünktől áthatott sorainkra jó, ha azt a megjegyzést nem teszik: miként lehet ennyi hülyeségre ilyen drága időben papírt vesztegetni.

Kedves Kiadó Ur! Mellünket verve beismerjük, hogy e lap létrehozásakor tévedésben voltunk. Hiszen az ember megteremtésekor is a nagy Alkotó előbb anyagot gyűjtött s mikor ezzel készen volt s azt megformálta, lehelt beléje az életrehozó lelket. Gyarúságunk pedig azt akarta elhitetni velünk, hogyha majd ontani fogjuk az életrekelő szellemet, önmagától is jelentkezni fog a formához még szükségeltető anyag.

Sajnálattal kell kijelentenünk, hogy ezzel a gondolattal tovább nem mehetünk.

Ma a társadalom közönye szilárdabb ama hajdani sziklatömböknel,

melyeket Orfeno lantjának hangjai megmozgatni képesek voltak.

De sietünk kijelenteni azt, hogy a multakban történektért felelősséget nem vállalhatunk; a „Medgyesi Ujság“ anyagi támogatása tekintetében történt egyesek eljárását mi sem tartjuk minden tekintetben korrekt magatartásnak. Ezuttal csak sajnálkozhatunk a történeken és sietünk annak a kijelentésével, hogy amíg e lap előállítási költségei fedezetet a legszelebb mérvben nem találnak, semmi jövedelmet, hasznot magunknak nem vindikálunk. Eszünkbe se jutott. Irtunk, mert kulturált lényünk szükségét érezte bizonyos eszmék terjesztésének, gondolataink kicserélésének. Irtunk hazafias buzgalomból, a közjó és a magyar társadalom iránti rokonszenvből, szeretetből. Irtunk, dolgoztunk minden erőnkkel a szórakozásra szánt csekély időnkben; ebben az anyagias világnézetű társadalmi forgatagban irtunk anélkül, hogy a bizony sokszor fárasztó tevékenységünkért a legcsekélyebb elismerésre is igényt tartottunk volna.

Mi álmodozók vagyunk, álmodozóknak pedig létjogosultsága nincs. Épített légvárainkat igen erős zivatarok fujták a nagy semmiségbe.

A közismert szomorú országos állapotunk sokáig nem nyújt remél-

P. Dizmacsek Ker. János emlékezete.

(Folytatás).

Hogy tényleg rohamra vezetve csapatát, halt meg, mutatja az a gyászjelentés is, melyet a 24. honvédgyalogezred tisztikara adott ki, melyből kitűnik, hogy a tiszték mind elesetek, így ő volt kénytelen a vezér nélkül maradt csapat élére állani. „A magyar királyi 24. honvédgyalogezred tisztikara mély fájdalommal jelenti, hogy az északi harctéren királyért és hazáért vívott dicső harcban szeretett bajtársai: P. Dizmacsek József Gergely tábortestvező, Töpfer Tamás tartalékos főhadnagy, Porr Péter tart. hadnagy, az I. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa, Binder András tart. hadapród, Gödri István tart. hadapród 1916 június hó 9-én hősi halált haltak. Lelkes hazafiakat, hős katonákat, szerető bajtársakat ragadott ki közülünk a sors, kiknek emlékét bajtársi kegyelettel őrizzük. Brassó, 1916. évi június hó. A m. kir. 24. honvédgyalogezred tisztikara“.

P. Baptista az egyedüli Magyarország- és Ausztriában, ki mint tábortestvező és harctéren halt meg. Dicsőség ez provinciánkra, mely kicsiny mint a mustármag, mégis hősöket tud nevelni és adni a hazának!

A király 1916 július 10-én az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a lelkészi érdemkereszt 2. osztályát a fehér-vörös szallagon adományozta. A király elismerése azonban csak jeltelen sirjának megkoszoruzását jelenti.

A „Vajdahunyad“ című helyi lapban (1916 jul. 2) egyik volt tanítványa kegyeletos szavakkal emlékezik meg róla.

„Megindult lélekkel vettük a hírt, hogy P. Dizmacsek János Gergely szentferenc-rendi filozófiai tanár, kötelességteljesítés közben, fejlődés következtében hősi halált halt. Szívünk nem tudott megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy tényleg meghalt, hogy nincs már az élők között, hisz egy hónappal ezelőtt városunkban járt s most — a hideg sir lakója legyen? — De meg-

halt. Ismét bebizonyosodott, hogy a halál nem válogat, egyformán avatja hőssé, a haza mártírjává az egyszerű székely közlegényt, mint a vitéz kapitányt; nem tesz különbséget a civilruha, vagy a katonai uniformis, avagy a barátság között...

Könnyes szemmel, vérző szívvel gondolunk a hős katonapáterre, lelkét imáinkba zárjuk, emlékét szívünkben hordozzuk, mert amily egyszerű, szerény és jó szerzetes, kiváló tanár, éppoly vitéz s hős volt a harctéren. Katonáit rajongásig szerette. Ez vette rá, hogy, habár kötelessége nem volt, a brassói huszonnégyes honvédek soraiba álljon s úgy bátorítsa, lelkesítse hős fiait. Ott nyugszik távol hazájától, messze idegenben, Galicia vértől pirosult gyászterén, ott domborul felette egy friss honvédsir, rajta a költői ihlettel kért kard és rózsaszál, hol leborulva imádkoznak a harcedzett hősök a hőslelkű papért, kit nemsokára meglátogatnak odafenn, ha az Isten, a legfőbb Hadur így akarja.

Fájdalomtól megtört lélekkel gyászolja az erdélyi Ferences rendtartomány nagy-

hető alapot, hogy a kiadóhivatal és szerkesztőség odaadó szeretkezéséből származott kisedet a kormány anyagi támogatása hiányában a kellőképpen felruházva a nagy közönség színe előtt fölléptethessük. Mi, munkatársak ugyan fogadkozunk, hogy amennyire tőlünk telhetik, igyekszünk a lap anyagi támogatását előmozdítani.

Amde ez a fogadkozás kétes érték egy üzleti ember szemében. Távol legyen tőlünk minden szándék, hogy ezzel a Kiadó Urnak eddig ismert áldozatkészségét akarnók végsőkig feszíteni. A további együttműködés lemondó bus sóhajának kíséretében csak elismeréssel adózhatunk olyan ténykedéseikért, mely nemcsak velünk szemben, de sokkal érdekeltbb körök irányában is a legmesszebbmenő elismerésre tarthatnak igényt.

Jó indulatát azonban egyelőre sziveskedjék javunkra raktáron tartani legalább addig,

„majd ha elfárad a vész haragja!”

Dr. Román Dénes

Az emberiség ötödféléves vérfürdőjének eredménye: egész közép-európa demokratikus átalakulása, székesfővárosunk őszirózsás vértelen forradalma, a népek és nemzetek önrendelkezési joga érvényesülésének kirobbanása új eszméket teremt, új törvényeket hozott, új embereket vetett a közélet változatos küzdőterére. Embereket, akik azelőtt hangtalanul, visszavonultan, szerényen, szinte névtelenül dolgoztak irodáikban, iskoláikban, templomaikban . . .

Országunk periferiáin, Erdélyben, a felvidéken és délen a fenti mozgalmakkal kapcsolatban új államalakulás szülési folyamata hullámzik.

Románnyelvű polgártársaink a demokracizmus diadalának eredményeképpen, a

reményű fiát s nagyszámu rokonsága, enyhítő balsamként hat azonban szívünkre az a tudat, hogy hős volt s kötelességének vitézül eleget tett. Kartársai nagyra becsülték a tudós professzort, mi, tanítványai a rajongásig szerették. Előadásait komoly tudás és izzó hazaszeretet ragyogtatta. Mikor kitört a háború, tüzes lelke nem tudott nyugodni, szeme előtt lebegtek a hős franciskánusok: a Kapisztránok, a Tomori Pálok. Önként jelentkezett katonalelkészi szolgálatra s a harcmezőre kiváncsi volt, ahol hősi halált halt a drága magyar hazáért. Vértanu szelleme most odafent a fellegek felett könyörög, imádkozik a vértanu magyar nemzet végső diadaláért.

Isten veled, vezérünk, testvérünk! Isten veled! Emléked örökké élni fog szívünkben, hogy ne feledjük el soha a hazát, a melynek minden rögét magyar vér tette magyarrá.

A „Szent Ferenc Hirnöke” is 1916 augusztusi számában megható szavakkal adózott az elhunyt dicső emlékének. „Ugy gondolunk innen a távolból reá — írja — ki most a galíciai temetők egyikében alussza örök álmait, mint a Kapisztrán Jánosok egy késői utódára. Küzdött, bátorított, lelkesített és meghalt a haza szent

nemzeti önrendelkezési jog kérdésének szönyegre kerülésével egyidejűleg azon fáradoznak, hogy állami életüket új alapokra fektessék, hogy a jövőbeli új államélet belső rendjét már most garantálják s hogy az átmenet minél kevesebb rázkódtatással menjen végbe.

Nagy és nehéz munka az, végtelen sok tapintatot, körültekintést igényel. Ide igazán erős emberekre van szükség.

Városunkban az átalakuló mozgalom külső és belső rendje, miután az ügyvédtársadalom köztisztelőben álló nesztora, dr. Popp Demeter, éppen korára és gyengékedésére való hivatkozással tovább nem vállalhatta a sulyos munkát, az agilis dr. Román Dénes ügyvéd kezére van bízva.

Ismertük és becsültük őt, a háború előtti években is s csak pár hónappal ezelőtt emlékeztünk meg lapunk hasábjain, hogy mint pontos, stramm tisztet, soronkívül nevezték ki huszárszázadossá, ismertük akkor, amikor tevékenységét a jogszolgáltatás keretében, ügyvédi irodája kötötte le. Ma a közélet porondján van.

Nemcsak a bíróságok komoly csarnokaiban s irodája csendjében szolgálja ő ma népet, hanem tevékenységének nagy részét teljes sikerrel fordítja most az átalakulás rendjének fentartására.

Örömmel konstatáljuk ugyanis, hogy a forradalmi láz első napjainak rendes jelenségei, a lövöldözések, a csendháborítások, a vagyon- és személybiztonság elleni merényletek, amelyek nálunk nemcsak az első napok kísérő jelenségei voltak, hanem hosszú heteken át tartottak, azóta, mióta dr. Román Dénes vette kezébe a rendfentartás nehéz munkáját, a minimumra redukálódtak s nagyon hisszük, az ő erős keze teljesen meg is fogja szüntetni.

A múlt napokban ünnepélyt, zászlószentelést rendeztek az új államélet átalakulásának forgatagába jutott románnyelvű polgártársaink. Felvonulásuk impozáns, a rend példás volt. Meg vagyunk győződve róla, hogy Moldován Romulusz százados, ki sulyos betegségéből, amint örömmel halljuk, épülőfélben van s így rendfentartói

ügyéért. Itthon sokat tanult, dolgozott és fáradhatatlan volt. Akadályok előtte nem voltak, mert keményen dolgozott eszméi megvalósításán. Élete hasznosítása volt mindenkori törekvése és pedig a köz javára. Amikor a haza kiszólitotta csöndes szerzetesi magányából, könyvei és tanítványai köréből, a legnagyobb lelkesedéssel ment valamivel hozzájárulni a kivivandó győzelemhez. Fiatal volt, telve ambícióval és kötelességtudó minden körülmények közt. Kint a csatatéren egy sorban volt mindig hős székely honvédeinkkel, akiket szeretett, de akik őt is szerették. Papi kötelességét a legodaadobban teljesítette ezer veszedelem közepette is. Egy golyó kioltotta szép, fiatal életét éppen akkor, a mikor ennek értékesítésére a legtöbb alkalom kínálkozott. Szent Ferenc atyánk szellemén acélosodott meg jelleme s kemény, törhetetlen akarata mindig csak nagyobb és nagyobb munkára sarkalta. A lelkeket kereste a csaták dülő zajában éppenugy, mint idehaza egyszerű szerzetesi életében, csak a munkakör külseje változott meg számára, az éltető, elevenítő szellem ugyanaz maradt: másoknak élni és nem önmagának. Nem akarta, hogy elpusztuljon csak egy is azok közül, kik gondjaira voltak bízva.

áldásos működését mielőbb megkezdheti, továbbá Limbesán Demeter százados, Mircea Romulusz gör. kel. esperes, Comsa Sándor takarékpénztári igazgató és Crisán György segédlelkészen kívül a példás rend fentartásában oroszlánrésze volt dr. Román Dénesnek is.

Üdvözöljük őt új funkciója körében, de egyszersmind kérjük, hogy tudását rendfentartó, szervező képességét használja úgy fel, hogy bármilyen eredményeket fog hozni a most forrongó új államalakulás — működése nyelvi, faji és vallási különbség nélkül osztatlan megelégedéssel találkozzék. Mert csak úgy lehet boldog társadalmat alkotni.

H I R E K.

Adomány. Egy magát megnevezni nem akaró medgyesi lakos a városi szegények javára 10.000 (tízezer) koronát adományozott. Ezen nemes és jószívű adományért a maga valamint a város szegényei nevében ezennel köszönetét fejezi ki A városi tanács.

Megalakult a román nemzeti gárda. Néhány napja egy teljesen önállóan működő román nemzeti gárda alakult, melynek hivatása, ugymint az eddigi közös nemzeti gárdának, a raktárak őrzése és közbiztonság megőrzése. A főőrsége a városháza egyik üzlethelyiségében van elhelyezve. Mint értesülünk, a szász nemzeti gárda is megalakult, mely a románokkal karöltve látja el az őrszolgálatokat. — Sajnos, a magyar nemzeti gárdának még se híre se hamva nincs. Hol van az a bizonyos medgyesi magyar nemzeti tanács? Vagy talán azt hiszik, hogy most minden rendben van, mert „megalakultunk” — nagyokára? LS

Moratórium. Ha a hadból visszatért olyan egyén, akinek katonai szolgálata az 1918. évi október hónapban vagy ezt követően szűnt meg, akár polgári peres, akár nem peres ügyben mint fél, a bíróság előtt, mely előtt ügye folyamatban van, kérheti, hogy a felfüggesztett eljárás folyamatba tételét a bíróság három hónapra mellőzze, vagy a megindított eljárást ugyanennyi időre függeszse föl. Ugyanez áll a törvényes képviselőre és ügyvédre is. (5997—918. M. E. rendelet).

Tipusa volt a hivatása magaslatán álló katonapapnak. Halálában a legmegnyugtatóbb az, hogy azt tette, amiért az Üdvözítő nagy jutalmat ígér. „Akik az igazságra oktatnak sokakat, fényleni fognak mind mint a csillagok az örökkévalóságban”. Ő életét adta testvéreiért s ezért a nagy szeretetért jutalma is meglesz. Megnyugszunk Isten szent akaratán, bár fáj az ő elvesztése, mert mindnyájunk szívéhez közel állott. Az ő halála testvéreinek, tanítványainak egy nagy felhívás, hogy ne csak az ő helyét betölteni igyekezzenek, hanem hogy fokozottabb munkával tegyék lehetővé azt, amiért ő érdemesnek tartotta a legnagyobb áldozatokat meghozni, a haza és a közjó előhaladását Isten szándékai szerint. Közöttünk élő s minket bátorító lelke ebben fogja legnagyobb elismerését látni. Mi pedig magyar franciskánusok, büszkén és önértetesen nézünk hősi alakjára s boldoggá tesz a tudat, hogy a nép barátja ott volt jó és balsorsban, élet és halálban azok között, kiknek javán önzetlenül már annyi évszázadon át dolgozik szent Ferenc szelleme az ő fiai által. Az emlékezés és imádság hervadhatatlan virágszálaiból fonunk neked koszorút elköltözött, hősi halált halt édes Testvérünk!” (Folyt. köv.)